

PENSUM

BARNEHAGELÆRERUTDANNING

HOVEDMODELL

2. STUDIEÅR

2016-2017

Revidert 06.09.2016.

Felles pensum for alle studieår:

FN's barnekonvensjon om barns rettigheter (2003). Lastes ned fra

<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2011). Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra <http://www.lovdato.no>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. (2011). Oslo: Kunnskapsdepartementet . Lastes

ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan/>

Felles pensum for alle kunnskapsområder i 2. studieår (SRLE, STM og NHB):

Bjørn, I. & Juuso, R. (2006). *Temahefte om samisk kultur i barnehagen*. Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

<http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Sprak/Temahefte-om-samisk-kultur-i-barnehagen/>

Friis, P. (2006). *Temahefte om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i barnehagen*.

Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/290162-temahefte_om_menn_i_barnehagen.pdf

Gjervan, M. (Red.). (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf?epslanguage=no (50 s.)

Høigård, A., Mjør, I & Hoel, T. (2009). *Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen*.

Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/temahefte/temahefte_om_sprakmiljo_og_sprakstimulering_i_barnehagen_bokmal_web.pdf (70 s.)

Kunnskapsdepartementet, (2008). *Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole. Veileder*. Lastes ned fra

<http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Overganger/Fra-eldst-til-yngst---samarbeid-og-sammenheng-mellom-barnehage-og-skole/>

Lysklett, O.B. (m.fl.)(2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/temahefte_om_natur_og_miljo.pdf?epslanguage=no (47 s.)

Mørland, B. (Red.). (2008). *Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen*. Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/om_barn_med_nedsatt_funksjonsevne_i_barnehagen.pdf?epslanguage=no (55 s.)

Reikerås, E. (2008). *Temahefte om antall, rom og form*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/Temahefte_om_antall_rom_og_form.pdf?epslanguage=no (59 s.)

Rossholt, N. (2006). *Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/temahefte_om_likestilling_i_det_pedagogiske_arbeidet_i_barnehagen.pdf?epslanguage=no (43 s.)

Sametinget i Norge (2011). *Veileder for barnehager med samiske barn*. Alta: Sametinget (i samarbeid med Kunnskapsdepartementet). (48 s.). Lastes ned fra <http://www.sametinget.no/Opplaering/Barnehager>

På de neste sidene oppgis særskilte pensumlister for litteratur/kilder knyttet til hvert av kunnskapsområdene i 2. studieår. For hvert kunnskapsområde lages det i tillegg til de oppgitte bøkene, og eventuelle kilder på Internett, et *digitalt kompendium*, som hver student kan få tilgang til på ved å logge seg på via nettet.

Vær oppmerksom på at for flere bøker som oppgis som pensum med et mindre antall sider eller kapitler i ett kunnskapsområde, er andre deler av de samme bøkene pensum også i et annet eller flere andre kunnskapsområde(r).

BHSRL2020 Samfunn, religion, livssyn og etikk

- Bjerkestrand, M. & Pålerud, T. (2013). Barnehagelærerens ansvar – demokratisk oppdragelse og læring. I M. Bjerkestrand & T. Pålerud (red.), *Barnehagelærer – fag og politikk*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 105-128. (23 s.)
- Breidlid, H., & Nicolaisen, T. (2007). *På skattejakt i fortellingsuniverset*. Bergen: Fagbokforlaget. (90 s.)
- FN (1948). *Verdenserklæringen om menneskerettigheter*. Lastes ned fra:
<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>
- Eidhamar, L. G., & Leer-Salvesen, P. (2014). *Nesten som deg selv : barn og etikk* (4. utg.) Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap 1, 2, 4, 5 og 6. (137 s.)
- Emilsen, K. (red.) (2015). *Likestilling og likeverd i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 4, 7 og 8. (58 s.)
- Gjervan, M., Andersen, C. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk. Kap. 2, 3, 4 og 5. (107 s.)
- Glaser, V., (2013) *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget (kap.1. 6, 7) (31 s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Hagesæther, G., Barnehagens formål i et historisk perspektiv. Kap. 1. (12 s.).
Kibsgaard, S., Solidaritet i pedagogisk arbeid. Kap. 10. (14 s.).
Larsen, A.-M., Barnehage og utdanning for alle – også tatere. Kap. 17. (9 s.).
Moen, K.H. & Granrusten, P.T., Demokrati – et mangesidig begrep til inspirasjon og utfordring. Kap. 21. (10 s.).
- Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. (5. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 8. (28 s.)
- Killèn, K. (2012). *Forebyggende arbeid i barnehagen. Samspill og tilknytning*. Oslo: Kommuneforlaget. Kap. 3 og 8. (36 s.).
- Larsen, A.K. (2007). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 11-29 og s. 73-119. (65 s.)
- Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2015). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere*. (3. utg.) Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-13 og 16-19. (236 s.)
- Moen, K.H. (2011). *Nærmiljø og samfunn i barnehagen*. Oslo: Utdanningsforlaget. Kap. 1-2 og 4-8. (99 s.)
- Redd Barna (2010). *Barnerettigheter – ideer til metodiske opplegg i barnehage og småskole*. Lastet ned fra
<http://www.subjectaid.no/storage/ma/60aa91d903bc487c82eb5978d2dde907/2395108de55e40618eabead8c8dbfde17/pdf/1DCC2123D5053CED9C3A34040BAE1F9F98F5EF2E/Barnerettigheter%20-%20Ideer%20til%20metodiske%20opplegg%20i%20barnehage%20og%20sm%C3%A5skole.pdf>

- Ruud, E. B. (2010). *Jeg vil også være med. Lekens betydning for barns trivsel og sosiale læring i barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk. s. 55-101. (46 s.)
- Sagberg, S. (2012). *Religion, verdier og danning: barns møte med de store spørsmål i livet*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-5 og 8. (117 s.)
- Sjøvik, P. (red.) (2014). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen*. (3. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Sjøvik, P. En barnehage for alle med mangfold som ressurs. Kap. 2. (20 s.)
Mørland, B. Barnehagen – en del av det offentlige hjelpeapparatet. Kap. 4. (24 s.)
Sjøvik, P. Funksjonshemninger hos barn i førskolealderen. Kap. 7. (22 s.)
Moe, M. & Valseth, M.L. En barnehage for alle – med inkludering som overordnet mål. Kap. 15. (24 s.)
- Skogen, E. (red.) (2013). *Å være leder i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
Skogen, E. Ledelse i barnehagen. Kap. 1. (19 s.)
Haugen, R. & Skogen, E. Holdninger og kommunikasjon. Kap. 4. (11 s.)
Lundestad, M. Konflikter i personalgrupper i barnehagen. Kap. 6. (28 s.)
- Sødal, H.K. (2014). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen* (5. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 2 og 4. (112 s.)
- Thoresen, I.T., Winje, G., Raundalen, M., & Schultz, J.-H. (2013). *Religioner, mangfold og etikk i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap 5, 9-11, 13-15, 17 (kun jødedom), 18-19. (114 s.)
- Utdanningsforbundet. *Lærerprofesjonens etiske plattform*. Lastes ned fra:
https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf (ca 2 s.)
- Kompendium BHSRL2020 - Samfunn, religion, livssyn og etikk.**
- Pollan, B. (2007). Samisk religion. I I.S. Gilhus & L. Mikaelsson (red.) *Verdens levende religioner* Oslo: Pax forlag. Kap. 9. s. 367-375. (10 s.)

BHNHB2030 Natur, helse og bevegelse

- Arnesen, S. A., Gulbrandsen, K., Gundersen, A.H. & Hovden, L. (2010). *Bevegelsesglede i barnehagen. Begeistringssmitte og tilrettelegging*. Oslo: Kommuneforlaget. (201 sider)
- Bae, B. (2009). Samspill mellom barn og voksne ved måltidet. Muligheter for medlæring? I Nordisk barnehageforskning, vol. nr. 2, nr. 1. (s. 3-15) (12 sider)
<https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/246/260>
- Bakke, H. K. (2013). *Natur 1 – Barn opplever naturen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (s. 11-99, 113-142, 151-207). (165 sider).
- Bakke, K. H. (2013). *Natur 2 – Barn utforsker naturfenomener*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s.11-69) (50 sider).
- Bjørger, K. (2009). *5-åringer om mat, måltid og medvirkning*. Norsk pedagogisk tidsskrift, 93(01). (12 sider).
https://www.idunn.no/file/pdf/33194856/5_aringer_om_mat_maltid_og_medvirkning.pdf
- Langholm, G. & Tuset, E. H. (2013). *Matglede i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (154 s.)
- Lundheim, R. (2013). *Helse – Forebyggende helsearbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (107 sider).
- Melhuus, E. C., (2012). *Hytta i skogen, erfaringer om et «sted»*. I Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (Red.) (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Oslo: Fagbokforlaget. (19 sider)
- Moser, T. (2012). *Barnehagens innerom som pedagogisk utviklingsprosjekt*. I Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (Red.) (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Oslo: Fagbokforlaget. (18 sider)
- Mjaavatn, P.E. & Fjørtoft, I. (2008). *Barn og fysisk aktivitet – med hovedvekt på aldersgruppa 0-16 år*. Bufetat.
<http://www.bufetat.no/Documents/Bufetat.no/Program%20for%20foreldrerettleggning/Temahefte/Barn%20og%20fysisk%20aktivitet.pdf> (29 sider)
- Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red.) (2013). *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 (279 sider)
- Storli, R. & Moser, T. (2014). *Boltrelek og lekeslåsning i et utviklingsperspektiv*. I Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M. B. (Red.) (2014). *Utvikling, lek og læring i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (13 sider)

Kompendium BHNHB2030 – Natur, helse og bevegelse

Bae, B. (2012). *Kraften i lekende samspill*. I Bae, B. (Red.) (2012). *Medvirkning i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (23 sider).

Eriksen, T. B. (2014). *Fysisk aktivitet og nedsatt funksjonsevne – i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 17-32 og 195-212. (34 s.)

Sandseter, E.B.H., Sando, O.J., Pareliussen, I. & Egset, C.K. (2014). Kan man unngå det uunngåelige? Skader og sikkerhetsfokus i norske barnehager. I E.B.H. Sandseter & J.O. Jensen. (red.) *Vilt og farlig*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (15 s.)

Ødegaard, E. E. & Krüger, T. (2012) *Studier av barnehagen som danningsarena – sosialepistemologiske perspektiver*. I Ødegaard, E. E. (red.) (2012). *Barnehagen som danningsarena*. Bergen: Fagbokforlaget. (23 sider).

BHSTM2040 Språk, tekst og matematikk

- Alfheim, I. & Fodstad, C. D. (2014). *Skal vi leke en bok? Om språkstimulering gjennom bildebøker*. Oslo: Universitetsforlaget. (145 s.)
- Devold, E.H. (2008). *Fem, seks – det kommer en heks. Praktisk matematikk i barnehagen*. Oslo: Aschehoug. (64 s.)
- Devold, E.H. (2010). *En, to – støvel og sko. Matematikk og de minste barna i barnehagen*. Oslo: Aschehoug. (80 s.)
- Fosse, T. (2012). *Rom for matematikk – i barnehagen*. Bergen: Caspar Forlag. (137 s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (red.) (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Broström, S., Børnehavens formål – et kritisk blik. s. 37-48. (12 s.)
Løkken, G. & Søbstad, F., Danning. s. 83-92. (8 s.)
- Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3-11. (228 s.)
- Husby, O. & Kibsgaard, S. (2009). *Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-4. (73 s.)
- Jansen, K.E. (2013). *På sporet av medvirkning og læring. De yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og spontane*. Kap. 2 og 5. Bergen: Fagbokforlaget. (67 s.)
- Jansen, T.T. (2008). Å arbeide mot det ukjente. Prosjektarbeid med barn i barnehagens faglige virksomhet I T. Moser & M. Pettersvold (red.) *En verden av muligheter – fagområdene i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 175-197. (22 s.)
- Kibsgaard, S. (red.) (2008). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Valle, A.M. Hjelp! – vi blir kalehudret! Kap. 3. (10 s.)
Lyngseth, E.J. Språkoobservasjoner og språkaktiviteter i barnehagen. Kap. 6 (24 s.)
Reikerås, E. & Fauskanger, J. Ti er ikke ti, men fem. Kap. 10. (16 s.)
Semundseth, M. «God Læring i et Språkstimulerende Miljø». Kap. 13. (11 s.)
- Lyngseth, E.J. (2014). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser, I Størksen & M.-B. Drugli (red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen – forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 307-323. (24 s.)
- Semundseth, M. & Hopperstad, M. (2013). *Barn lager tekster. Om barns tidlige tekstproduksjon og de voksnes betydning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (158 s.)
- Thiel, O. & Nakken, A.N. (2014). *Matematikkens kjerne*. Bergen: Fagbokforlaget. (303 s.)
- Åberg, A. & Taguchi, H. L. (2006). *Lyttende pedagogikk. Etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 7. (30 s.)

Kompendium BHSTM2040 – Språk, tekst og matematikk

- Aukland, S. (2013). Overgangen barnehage – skole. I Ø. Kvello (red.) *Barnas barnehage 1. Målsettinger, føringer og rammer for barnehagen*. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 296-323. (27 s.)
- Gjems, L. (2007). *Hva lærer barn når de forteller?* Kap. 2. Læring gjennom deltakelse. Bergen: Fagbokforlaget. s. 21-45. (25 s.)
- Lyngseth, E. J. (2014). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser, M. B. Drugli, & I. Størksen (red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen - forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 16. s. 307-323. (24 sider)
- Semundseth, M. & Hopperstad, M. (2010). "Hiv og hoi": Brevskrivning til Kaptein Sabeltann – en meningsfull skrivesituasjon i klasserommet på 1.trinnet? I J. Smidt (red.) *Skriving i alle fag - innsyn og utspill*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. s. 67-89.(22 s.).